

Liikenne- ja viestintävirasto
kirjaamo@traficom.fi

Viite: TRAFICOM/217893/05.00.12.03/2020

Lausunto ilmatilamuutoksista AIRAC-päivämäärälle 22.4.2021

Yleistä

Suomen Ilmailuliitto toteaa, että vuoden 2021 ilmatilamuutokset ovat pääosin ennakoivaltuimistelu mukaisia ja ne parantavat ilmatilan käytettävyyttä erityisesti yläilmatilassa. Käyttäjryhmien yhteisen suunnittelun ansiosta laajassa muutospaketissa on tässä vaiheessa hyvin vähän tai ei ollenkaan lausuttavaa.

Ilmailuliitto toteaa, että Puolustusvoimien ilmatilan käyttö kasvaa alueellisesti. Uutena ilmiönä on toiminnan laajeneminen harrasteilmailuyhteisön ylläpitämien valvomattomien lentopaikkojen ylle ja ympärille. Vain osa näistä suunnitelluista ilmatilamuutoksista on koordinoitu paikallisten toimijoiden kanssa ennakkoon. Esimerkiksi Kiikalan ja Oripään ympäristön uusille D-alueille ei ole valmisteluvaiheessa kuvattu toiminnan laatua ja määrää. Toiminnan aiheuttamista mahdollisista konflikteista yhteistoiminnassa ei voi antaa lausuntoa. Tämän vuoksi Puolustusvoimien käyttöön suunnitellut uudet D-alueet ja olemassa olevien harrasteilmailun D-alueiden yläpuoliset uudet D 161, D164 tulisi perustaa valmistelutyön mukaisesti tilapäisinä käyttökokemusten keräämiseksi.

Esitys uusiksi transponderivyoHykkeiksi (EFOU, EFTU ja EFVA CTR/TMA)

Kyseistä muutosesitystä perusteltiin Ilmatila 2021 -koordinaatiokokouksessa erikseen määrittelemättömillä liitoksilla tulevaisuuden TRA-konseptiin. Kyseinen TRA-konseptin muutos ei ole kuitenkaan mukana nyt lausuttavassa asiassa.

Esityksen sittemmin täysin uusituissa perusteluissa mainitaan ilmailun navigaatio- ja valvontalaitejärjestelmien strategia Suomessa. Tässä Traficom in julkaisemassa strategiadokumentissa ei kuitenkaan ole esitetty minkäänlaista linjausta siitä, että transponderivyoHykkeitä tulisi ilmatilassamme lisätä.

Toiseksi esityksen uusissa perusteluissa viitataan "ANS Finlandin ja muiden toimijoiden digitalisaatiohankkeisiin". Mainittu ANS Finlandin sisäinen kehitysprojekti ja siihen liittyvät visiot eivät missään tilanteessa tule olla se muutosajuri, jolla suomalaisen yleis- ja harrasteilmailun ilma-alusten laitehankintoja ja siihen liittyvin osin myös lentoturvallisuutta

ohjataan. Tämän kokonaisuuden johtaminen on kansallisen ilmailuviranomaisen Traficomin vastuulla.

Lisäksi esityksen uusissa perusteluissa mainitaan U-Space. Koska U-Space on vasta työn alla oleva konsepti, eikä sen valmistelumateriaaleissakaan (esim. EASA Opinion 01/2020) ole esitetty viittauksia transponderivaatimukseen, ei myöskään U-Space kelpaa perusteluksi uusien TMZ-alueiden synnyttämiseksi tässä kohtaa. Mikäli U-Space tulee edellyttämään muutoksia ilmailun laitejärjestelmiin, tulee tämä asia käsitellä tulevaisuudessa mahdollisen U-Space -lausuntokierroksen yhteydessä.

Esitetty muutos ei ole linjassa myöskään aiempien TMZ-määrittelyjen kanssa, sillä Helsinki-Vantaan lisäksi transponderivyöhykkeitä on määritelty vain yhteistoimintalentoasemille. Edellisen uuden transponderivyöhykkeen (Tampere-Pirkkalan lähestymisalueet) määrittelyn yhteydessä vuonna 2018 muutosta perusteltiin C-ilmatilan toimintaedellytyksillä (Perustelumustio 19.2.2018). EFOU, EFTU ja EFVA eivät ole yhteistoimintalentoasemia eikä niiden ilmatilaluokitus ole C. Aiemmista TMZ-määrittelyistä poiketen nyt on esitetty TMZ-vaatimuksen ulottamista myös CTR:lle, vaikka D-ilmatilassa tälle on hankalaa löytää hyviä perusteluja.

Ilmatilapaketin 2019 yhteydessä silloinen Trafi ilmoitti, että TMZ-vaatimuksien laajentaminen ratkaistaan viranomaisen selvitystyön kautta. Tämä selvitystyö on edelleenkin tekemättä ja se tulee tehdä ennen kuin TMZ-muutoksia voidaan lähteä ANS Finlandin yksipuolisten toiveiden mukaan toteuttamaan. Lainaus ilmatilapaketin 2019 päätöksestä: "Ilmailumääräyksen OPS M1-31 Transponderivyöhykkeet muutoksen (esityksen kohdat 20 ja 21) osalta julkaisutoimenpiteiden käynnistämistä tulee odottaa toistaiseksi. Trafi käynnistää selvitystyön transponderivyöhykkeistä, ja asia ratkaistaan alkuvuoden 2019 aikana." Edellä mainitussa selvitystyössä tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti mm. lentoturvallisuutta, lentotiedotuspalvelua sekä laitejärjestelmien teknologista kehitystä.

Yleisesti ottaen TMZ-alueita tulisi pienentää eikä kasvattaa johtuen kaupallisen ilmakuljetuksen liikennemäärien merkittävästä ja pitkäaikaisesta hiipumisesta.

Suomen Ilmailuliitto katsoo, että vuoden 2021 muutosten suunnittelun yhteydessä esiin nousut, olemassa olevien erilaisten, kerroksittaisten ilmatilan varauslohkojen tarkastelu ja selkeyttäminen tulee toteuttaa ennen vuoden 2022 muutosten määräaikaa.

Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbundet ry

Timo Latikka
toiminnanjohtaja

TIEDOKSI Ilmatilatyöryhmä